

NÉPLAP

A MAGYAR KOMMUNISTA PÁRT KELETMAGYARORSZÁGI KERÜLETÉNEK NAPILAPJA

LAPZÁRTA UTÁN

Moszkva, április 23. Zsukov marsall csapatai három oldalról körülfogták Berlint. A német fővárosnak több mint egynegyedrészt elfoglalták az orosz csapatok és 4 kilométerre állnak a Brandenburger Tortól.

Drezdától északnyugatra orosz csapatok elérték az Elbát és csak néhány kilométerre állnak az amerikai csapatoktól.

London, április 23. A brit hadsereg 20 kilométerre áll Regensburgtól és a Dunától.

Az 5. és 6. brit hadsereg Bolognától északra elérte a Po-folyót.

Megjegyzések egy nevelői értekezlet hozzászólásaihoz

Közéletünk egyik jellemző tünete a mosakodás. A hibákat, a vétkes mulasztásokat szépitgetik, mentik, takargatják azok, akik aktív munkát végeztek az elmúlt években. Ez a jelenség különösen feltűnő a nevelők összefogásánál. Abonyit, hogy őszinte bűnbánatot érezzenek a magyar pedagógusok munkájuk esője miatt és őszintén levonják annak a ténynek a következményeit, hogy az ő nevelésük is hozzájárult a magyar tragédiához, egyebet sem vesznek a mult „erényének” kidomborításánál.

Cikkem megírására azonban a legutóbbi nevelői értekezletnek egy konkrét és az előbb említett körben túllépő megnyilvánulása készített. Fel kell vetnünk végre ezt a kényes kérdést és szembe kell néznünk nyíltan az igazsággal.

A politikai pártok képviselőinek jsmrtetéséhez hozzászóltak katolikus egyházi nevelők: nevezetesen egy ferences és piarista páter. Az egyházi- és vallásos nevelés létjogosultságát és fontosságát hangsúlyozták a demokráciában. Most nem a kérdés lényege érdekelt bennünket, inkább a kérdésnek az a beállítása, hogy az Egyház a leltint rezsim alatt a demokrácia ellenosa volt és most méltán kér jogot a demokratikus, népi Magyarországra nevelésében. A piarista páter felemelte a népvélelés piarista hőseit, a ferences páter pedig rámutatott, hogy az Egyház templomaiban mindig együtt térdelt úr és nem úr, gróf és paraszt.

Arra a nyílt kérdésre, vajjon az egyház a demokrácia jegyében üldözte-e a munkásmozgalmakat és munkáspártokat, és a demokrácia jegyében volt-e a földbirtok-reform kerékkötője, a páterek a következőket válaszolták. Az Egyház soha nem üldözte a munkásmozgalmakat és pártokat (ezt egy Szent Ágoston idézettel bizonyították, a földbirtokra pedig azért volt szüksége, hogy kulturális intézményeit fenntartsa).

Koránsem vezet a szándék, hogy Krisztus vallását támadjam és letagadjam azokat a lépéseket és felhozatalokat, amelyekkel az elmúlt rendszer kívívó túlkapásait és embertelenségeit az Egyház szóvá tette. De megdöbben az a tény, hogy akiktől elsősorban váránk penitenciát, nem látják be saját egyénj és Egyházuk mulasztásait.

Az Egyház — kétséget kizárva — nem tette meg a fasiszta rendszer alatt kötelességét. Krisztus katonái semmi hősiességet nem tanúsítottak, akkor amikor a kereszténység álarca mögé bújt fasiszta ideológia és gyakorlat alapján rendítette meg az Egyház tanítását. Sőt — és ez bizonyítható valóság — hőses kiállítás helyett alkalmazkodni igyekezett és sok tekintetben kiszolgált a fasiszta államot.

Azt vártuk volna a piarista

Harcok Berlinben

A Vörös Hadsereg teljesen szétverte a német csapatokat — Pánik Berlinben
A nyugati fronton elesett Stuttgart -- Az orosz és angolcsászár csapatok 30 km-re állnak egymástól

Londoni összefoglalás a keleti és nyugati hadszíntérről

London, április 23. (MTI) Az orosz csapatok Berlin közepe felé törnek és már csak 8 km-re vannak a Brandenburger kaputól, amely a város szívében fekszik. 16 előváros már szovjet kézen van. Észak, kelet és dél felől már elvágták a városból kivezető országutakat és a főváros védőerőit a teljes bekerítés veszélye fenyegeti. A szovjet haderők nagy tényereségre tettek szert Berlin és Drezda között és gyors ütemben haladnak a közép-németországi folyosó másik oldalát szorongató amerikai csapatokhoz. Nyugaton az 1. hadsereg elfoglalta a Lipcse és Dessau közötti Bitterfeldet. Az angolok még jobban kiterjesztették alsó Elba-menti hídfőjüket. Angol nehéz- és közép-bombavetők támadták Bréma körzetét. Délén a franciák elérték a Bodeni-tó partját. Az amerikaiak átkeltek a felső Dunán és egy ponton mindössze 40 km-re vannak Ulmtól és Augsburgtól. Olaszországban a szövetségesek 3 km-re közelítették meg a Po-t és 10 km-re állnak Modenától. Jugoszláv haderők elfoglalták Fiume ikervárosát, Susakot. A szovjet tankok előrenatoltak Berlin utcáin. A legutóbbi 24 órában 16 berlini külváros került a szovjet csapatok kezére. Az északi Rosenthal, az északnyugati Glienicke, több keleti külváros, a délkeleti Wilhelmshagen. A szovjet haderők északkeletről vannak legközelebb a város központjához. Rohammal elfoglalták a Weisensee gyártelepeit. Mialatt a Vörös Hadsereg utcáról-utacára vág magának utat nyugat felé, más szovjet haderők kétoldaltól körülfogták a német fővárost és lehet, hogy 48 órán belül teljesen bekerítik. A város körül a szovjet csapatok egy belső ostromgyűrűt fonnak, míg a külső gyűrűt a 9. hadsereg és a szovjet haderők fogják megalkotni, melyek nyugat felé messze maguk mögött hagyták Berlint. A szovjet tüzérség szakadatlanul lövi Berlint. A házról-házra küzdő csapatok útját alacsonyan szálló szovjet bombavetők egyengetik. Frontjelentések szerint tegnap legalább 8 ezer német esett el a berlini csatákban. A lehevesebb csatákat a Weisensee és a Ringbahn körzetében vívták. A német főváros ostromában lengyel csapatok is résztvesznek az oroszok oldalán az északkeleti külvárosokban. A náciuralom utolsó óráiban Göbbels még egy felhívást intézett a berliniekhez, hogy küzdjenek utolsó lehelletükig és könyörtelen megtorlásokat helyeztek kilátásba mindazokkal szemben, akik tűrik, hogy házaikra bárki fehér zászlót tűzzön ki. Noha már csaknem el van vágva a Berlinből kivezető országút, mégis a berliniek tömege egyre árad a városból kifelé. Legfrissebb Stockholmból érkező jelentések szerint a pánik tetőfokára hágott Berlinben. A nácivérezek egymásután követik el az öngyilkosságokat. Berlin sok lakója már 50 órája nem mozdult ki a légoltalmi óvóhelyekről, ahol összezsúfolva vannak és csak azon élnek, ami enni való mentek este magukkal vitték. Valószínű, hogy nemcsak Berlin, hanem az egész közép-németországi terepfolyosó összeomlik a legközelebbi néhány napon belül. Az oroszok az utolsó ellenállási fészkeket törik le Drezda irányában

és fokozatosan felzárkóznak az amerikai arcvonal felé. Az amerikai felvevőkészülékek már hallják az orosz páncéloskötélékek egymásközötti rádióüzenetváltását. Az amerikai katonák rendkívül nagy várakozással tekintenek a közeli találkozás elé. A Harz-hegységben eddig 56 ezer foglyot ejtettek. Montgomery tábornagy csapatai az alsó Elba-menti hídfőjüket kiterjesztették és dél felé törtek előre, összefüggő arcvonalat alkotva a 9. hadsereggel. A folyótól nyugatra az erdős vidéket már csaknem teljesen megtisztították az ellenségtől. Egy német hadsereg egész törzskarát megadta magát. Ugyancsak megszállták a Hamburg-brémai vasútvonal mentén fekvő Rothenburgot. Angol nehéz- és középnehéz bombázók brémai és a város körül fekvő közlekedési célpontokra csaptak le. Hátrább a kanadaiak alig 10 km-re Oldenburgtól lengyel páncéloskötélékekkel az Emdentől 20 km-re fekvő Leert fenyegetik. Montgomery frontján a kanadaiak behatoltak a Dél-hollandiai német állásokba. Dél-Németországban gyors szövetséges előretörést jelentenek. A franciák elérték a Bodeni-tó partját, 10 ezer német foglyot ejtve és teljesen elszigetelték a Fekete-erdőben körülfogott jelentékeny német harccsoportot. A 7. amerikai hadsereg páncélosai a Felső-Duna mentén újabb előretörésükkel Ulmtól és Augsburgtól 40 km-re, Villingennél átkeltek a Dunán és 90 km-re állnak Münchentől. Patton tábornagy csapatai tegnap mintegy 20 km-t előretörtek és a csehszlovák határ mentén több várost megszálltak. Egy ma reggeli schaffhauseni jelentés szerint most, hogy a franciák elértek a Bodeni-tó partjára, a Gestapo és az SS-legények nagy sebtében elutaztak Konstanzból. A svéd rádió jelentése szerint dán felkelők Kopenhágában raitautítottak egy német kaszárnyán és hatalmas lövedékes támadt a német örök és dán hazafiak között. A kaszárnyában elszállásolt osztrák katonák fel-lázadtak és a dánok mellé állottak.

Szovjet hadijelentés a berlini és drezdai harcokról

Moszkva, április 23. Berlin irányában csapataink elfoglaltak sok helységet és

8 km-re vannak a Brandenburger Tortól, amely a város szívében fekszik

és elfoglaltak 16 külvárost.

A központi harccsoport csapatai április 22-én tovább folytatták támadásukat Drezda és Berlin irányában. Drezda körzetében csapataink elfoglalták Libenau, Schwieben, Sonnenfeld, Finsterwalde, Schwewknitz, Bukrau és Bischofswalde helységeket. Ebben a körzetben április 17. és 21. között foglyul ejtettünk öb, mint 10.000 német katonát és tisztot és szákmá-

nyoltunk 26 repülőgépet és 150 páncélosot.

Berlin irányában csapataink elfoglalták Diesental, Karlsberg, Fürstenwalde, Luban, Blankenfeld, Riestental, Blankenburg, Weissee, Hohenshausen, Halzau, Schönbacheneiche, Winmargarten, helységeket. Április 17 és 21. között csapataink ebben a körzetben több, mint 30.000 német katonát és tisztot ejtettek fogságba és szákmányoltak 60 repülőgépet, több, mint 100 páncélosot és 500 tábori ágyút.

Bécsből északra a 2. ukrán arcvonal csapatai folytatták támadásukat és Ausztria területén elfoglaltak több mint 30 helységet.

nyától, hogy nyílt hitvallással körhozzatja Zimányi Gyula piarista rendfőnök hírhedt korszakait: hogy rendjének kétségtelen erényei mellett megtagadja súlyos vétkét, melyek következtében a piarista iskolákat elárasztották a fasiszta tanárok. Azt vártuk volna a fő-úsztelendő uraktól, hogy kikelnek Nyisztorok és társak elosa meg-

válván őszinte bűnbánattal, hogy nem egészen a kultúrátörvények fenntartása miatt hátráltatta az Egyház a szociális reformokat, és nem egészen krisztusi szeretettel kezelte az önkéntes munkásmozgalmakat, melyek természetszerűleg akarták leráznal magukról az Egyháznak a társadalmi fejlődést akadályozó bolygót. Szerettük

volna hallani az ő szájukból: „Nem állunk a vártán, mikor kellett, és ennek levonjuk most minden következményét”. Ha ezt tették volna mosakodás helyett, maguk teremtték volna meg a főkérdésnek, az egyházi oktatásnak létjogosultságát a demokrátilkus Magyarországon.

Sajnos, nemcsak beszédben nyil-

vánul a mult mentégetése. A reverendában járó fasisztákat rendtársait hujtatják és mentik. Egyik helyről helyezik a másikra és ha véletlenül ott is kibújik a szög a zsákból, hirtelen elfűnik. A tanítóröndek tagjainak és általában az Egyháznak magának kell elvégeznie ezt a belső megújulást!

Agoston György.

Az arcvonal többi szakaszán lényeges változás nem történt. Április 21-én az összes frontszakaszon megrongáltunk, illetve megsemmisítettünk 156 német harcokost és rohamlőveget.

Légi harcokban és léghátrító ágyúink tüzevel lefőtük az ellenség 56 repülőgépet.

Moszkva április 22. (MTI) Szovjet Tudósító Iroda április 21-i hadműveleti jelentése: Központi hadseregcsoportunk április 21-én az Odera és a Neissetől nyugatra folytatta támadását. Csapatunk Drezda irányában elfoglalták Kautau, Luckau, Senftenberg, Kamenz, Bautzen városokat, valamint sok más helyiséget.

Szovjet csapatok az Oderától nyugatra birtokukba vették Bernau Strauberg, Altlandberg, Herzfeld városokat és benyomultak Berlin külvárosaiiba.

2. ukrán arcvonalunk csapa-

Bologna elesett, Ferrarától 12 km-nyire áll a harc

London, április 22. (MTI) Olaszországban a 8. hadsereg csapatai már 15 km-rel nyugatra vették Bolognát, amit tegnap elfoglaltak az 5. és 8. hadsereg csapatai. A németeknek már csak visszavonulási útjuk van Ferrarán keresztül, amit azonban elvágással fenyeget a szövetségesek újabb előretérése.

A brit csapatok mindössze

A buchenwaldi tábor borzalmai

London, április 23. (MTI) A tegnapi nap folyamán az amerikai kongresszus nyolc tagja tartott szembesítést a hírhedt buchenwaldi koncentrációs táborban. Mindenkiük legnagyobb felháborodásának és megrökönyödésének adott kifejezést a buchenwaldi szörnyeségek láttán. Az angol alsóház és a Lordok Háza tagjai, akik ugyan csak végigjárták a buchenwaldi tábor, tegnap érkeztek vissza Angliába. Beszámoltak az újságíróknak néhány hajmeresztő epizódról, melynek szemtanúi voltak. Az angol kormány a buchenwaldi rémsé-

Molotov külügyi népbiztos Washingtonba érkezett

London, április 23. (MTI) Anglia, a Szovjetunió, az Amerikai Egyesült Államok külügyi miniszterei Washingtonban tárgyalnak,

mielőtt elutaznának a San-franciscói konferenciára. Molotov külügyi népbiztos légiúton haladva, Szibérián és Kanadán keresztül tegnap este érkezett meg Washingtonba. Molotov kihallgatáson jelent meg

Haladéktalanul bíróság elé kell állítani a háborús bűnösöket

Moszkva, április 22. (MTI) Egy amerikai sajtószemléből olvashatjuk a következőket, amit egy európai rádióadó közölt: „Az amerikaiak a háború előtt kétkedve fogadták a német kegyetlenkedésekről szóló híreket, most azonban, hogy alkalmuk volt ezekről a rémtettekről saját szemükkel meggyőződni, megtudták, hogy valójában kik a németek.”

Az „Associated Press” washingtoni tudósítója jelenti, hogy mozgalom indult amerikai politikai körökben annak érdekében, hogy haladéktalanul meg kell kezdeni a

hai Ausztria területén Bécsből északra folytatták támadásaikat és utcai harcok közepette elfoglalták Schrottental, Wilhelmsdorf, Ernsbrunn, Walterskirchen városokat és számos más helyiséget. Második ukrán arcvonal csapatai egyidejűleg Csehszlovákia területén Hodonintól északra előrenyomultak. Az arcvonal többi szakaszán helyi jelentőségű harcok és számos ponton felelősségteljes tevékenység folyt. Április 20-án az egész arcvonalon megrongáltunk és megsemmisítettünk 120 német páncélcsoportot és rohamágyút, légharcokban és légvédelmi ágyúink tüzeben lefőtük az ellenség 103 repülőgépet. Légierőnk tömeges támadást intézett Berlin ellen. Április 20-án és 21-én éjjel nehéz repülőgépeink tömeges támadást intéztek Berlin ellen. A támadás következtében több mint 50 helyen tűz keletkezett, amelyeket robbanások követtek.

12 km-re vannak Ferrarától délre.

A németek a nyugati szakaszon mindenütt visszavonulóban vannak. Clare tábornok tegnap kiadott hadparancsa ezeket mondja: „Bologna az első lépés az olaszországi végösszecsapás felé.” Az angol rádió munkatársa ezt táviratozza: „A jelek szerint Bologna nem szenvedett sokat. A katedrális épületben maradt.”

geket Fehér könyv alakjában fogja kiadni. Az egyik képviselő ezt mondta:

— A középkor óta semmi sem volt ehhez fogható, amit a németek a buchenwaldi koncentrációs táborban elkövettek.

Egy Németországból származó tudósítás szerint a Buchenwaldban elpusztult 51 ezer ember emlékére jelképes sírt fognak felállítani. A szövetségesek végigvezették Baldur von Schirach apját és nővérét a buchenwaldi táboron. Schirach testvére utólag ezt mondta: „Visszaestünk a legsötétebb középkorba.”

Truman elnök, majd utána Stettin külügyminiszter társaságában Edennel találkozott. Jelen volt a találkozáson a moszkvai brit és amerikai nagykövét, valamint a washingtoni szovjet nagykövét. A konferencia szerdai megnyitó ülésére az előkészületek megkezdődtek. A San-franciscói konferencián 47 nemzet képviselteti magát. Truman elnök szerdán rádióbeszédet intéz a kiküldöttekhez.

háborús bűnösök pereit, elsősorban a főbűnösöket kell katonai bíróság elé állítani. Papen, a fondorlatos nácsik már a szövetségesek kezén van.

Oltóanyag

érkezett: lépfene, sertésorbán és sertéspestis ellen.

Fakó főállatorvos, Péterfia-utca 30.

Petőfi-mozgó (volt Vigszínház)

Mától: A legújabb nagy magyar történelmi vígjáték

Ördöglovas

Fényes Aliz, Kiss Manyi, Benkő Gyula és Maklár Zoltán főszereplésével. Ország híradó! Előadások: fél 3 4 és fél 6-kor vasárnap d. e. 11-kor is. Pénztár 12-kor, vasárnap 10-től.

Milleker

professzort internálták

Pestről szerzett értesülésünk szerint Milleker egyetemi professzort, a budapesti Forrás-nyomda üzemi igazoló bizottsága, illetőleg a magánalkalmazottak szakszervezete internáltatta.

Hazaérkezett a deportáltak egy nagyobb csoportja

A tegnap délutáni budapesti vónattal az Ausztriába deportáltak, mintegy 300 emberből álló csoportja érkezett meg Debrecenbe. Alkalmunk volt közülük néhányval beszélgetni. Elmondották, hogy Feldbachból, Lachsenburgból, Lichtenbergből, Bécsből, általában Bécs környékéről jönnek. Az osztrákok igen jól bánlák velük. Magyarországon területén Kőszegtől az Állomásokon a pártok képviselői fogadták őket. Budapesten meleg levelel vendégelték meg őket. Magyarországi úti állomásaink közül Szolnokot emelték ki, mint ahol nemcsak átmeneti elszállásolást, de napi háromszori étkezésüket is mintaszerűen oldották meg. A hazaérkezettek nagyobb részben debreceniek, kisebb részben Debrecen környékiek.

Letörtetlen tengeri, kicsépeletlen búza-árpaasztagok

kérdése a termelő bizottság előtt

A termelő bizottság vasárnap délelőtti ülésén megtárgyalta a Nemzeti Bizottság fokozottabb munkát követelő átiratát. Tényként szögezték le, hogy egyes traktorok nem dolgoznak teljes kapacitással és hogy nem a legjobb földiken dolgoznak. Így például a legjobban termő ondódi földön nincs traktor. A termelő bizottság külön traktor-ellenőrző bizottságot akar kiküldeni ennek megállítására. Az állattulajdonosok, akiknek igás állatai néha még teljesen kihasználatlanul szabadon legelnek, sem hajlandók a megműveletlenül maradt földek tulajdonosait igazsálatokkal, esetleg szántóeszközökkel kiszégyíteni. A termelő bizottság a dűlőbiztosokat épp ezért olyan hatáskörrel kívánja felruházni, ami lehetővé teszi, hogy azonnal és a legerősebben járjanak el az ilyen gazdákkal szemben.

Legfontosabb probléma azonban, amelyik a vasárnapi ülésen felmerült, a még letörtetlen tengeri kicsépeletlen gabonamű kérdése volt. Igen sok asztag áll még megkezdetlenül és feltehető, hogy 30-40 vaggon kicsépelettel termény is van még asztagban s a termelő bizottság még nem adott ki rendelkezést a kérdésben. Egyes tanyákon, például az Elepen, kicsépelet száraz napraforgómag, 40 mázsára becsülhető árpamennyiség található. Ezt csak be kell szállítani és a mostani vetőmaghiányon sokat segíthet.

Csokonai-színház

Ma kedden, április 24-én Kálmán Imre nagyoperettje

Cigányprimás

Előadás kezdete 4 órakor

Barátsági és kölcsönös segélynyújtási szerződést kötött a Szovjetunió és Lengyelország Sztálin marsall beszéde

A legutóbbi napokban Bjerut, a lengyel Nemzeti Tanács elnöke és Oszupka Moravszki, az ideiglenes lengyel kormány miniszterelnöke és külügyminisztere moszkvai tárgyalások folytatók a szovjet kormány és az ideiglenes lengyel kormány közötti barátsági, kölcsönös segélynyújtási és háború utáni együttműködésre vonatkozó szerződés megkötéséről. A tárgyalások

április 21-én a Szovjetunió és Lengyelország közötti barátsági, közös segélynyújtási és háború utáni együttműködésre vonatkozó szerződés aláírásával végződtek.

A szerződést a Kremlben Sztálin marsall, a Szovjetunió Népbiztosi Tanácsának elnöke és Oszupka Moravszki, a Lengyel Köztársaság Ideiglenes Kormányának miniszterelnöke és külügyminisztere írták alá. A szerződés aláírásánál jelen volt Kalinin, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsának elnöke és Bjerut, a Lengyel Köztársaság Nemzeti Tanácsának elnöke.

Ezek a tárgyalások, melyek a szívéllyesség és a kölcsönös megértés légkörében folytak le, beigazolták a két ország elkötelezettségét, hogy valamennyi egyesült nemzettel együtt megelőbb és véglegesen szétzúzzák Hitler-Németországot, valamint a háború utáni időszakra megszervezzék a Szovjetunió és Lengyelország viszonyában beállott fordulatot, amely a szovjet és lengyel népnek a német legázók elleni harcra, együttműködésének megszilárdítására és továbbfejlesztésére vonatkozik.

A szerződés aláírása után Sztálin és Oszupka Moravszki beszédet mondottak.

— Országaink közötti viszony — mondotta Sztálin

marsall — a legutóbbi öt évszázad folyamán, mint ismeretes, bővelkedett a kölcsönös idegenkedésben, barátságtalanságban és gyakran, nyílt katonai konfliktusokra vezetett ez a bizalmatlan légkör.

Ez a viszony meggyengítette a két országot és megerősítette a német imperializmust.

A most kötött szerződés jelentősége abban áll, hogy véget vet és eltemeti országaink közötti régi viszonyt és reális viszonyt létesít a Szovjetunió és Lengyelország között. A legutóbbi 25-30 év alatt a németeknek sikerült igénybevenni Lengyelország területét kelet ellen irányuló rabló hadjárataik céljára és ugródeszkaként használták azt fel a Szovjetunió ellen. Lengyelország régi kormánykőreit nem akarták szövetségi kapcsolatát létesíteni a Szovjetunióval. Jobbnak látták, ha a Németország és a Szovjetunió közötti játékpolitikát folytatják és természetesen eljátszották játékaikat. Lengyelország megszállás alá került, függetlensége megsemmisült és emellett a németek olyan lehetőségekhez jutottak, hogy Moszkva kapujáig kerülhettek. A most kötött szerződés jelentősége abban áll, hogy likvidálja Németországnak ilyen lehetőségeit.

Országainkat most már nem lehet szembeállítani egymással, mert megvan az egységük a Baltikumtól a Kárpátokig,

a közös ellenség, a német imperializmus ellen. Most meggyőződéssel állíthatjuk, hogy a német imperializmus kelet felől vesztéggár alatt van.

Sztálin marsall beszédét Oszupka Moravszki miniszterelnök beszéde követte, majd kölcsönös szerencsekívánatok után a történelmi aktus befejeződött.

Key amerikai tábornok levele a Nemzeti Bizottsághoz

A debreceni Nemzeti Bizottság részvétlét intézett a szövetséges ellenőrző bizottság amerikai képviselőéhez Roosevelt elnök halála alkalmából. Key S. Vilmos amerikai tábornok most a következő levéllel mondott köszönetet a részvétlétért:

Dr. Juhász Nagy Sándor úrnak, a Nemzeti Bizottság elnökének, Debrecenben.

Tisztelt Uram! A Nemzeti Bizottságnak úgy a magam, mint az amerikai képviselő

nevében köszönetet mondok a mi szeretett elnökünk halála alkalmából küldött nagyon szíves részvétlétért. Roosevelt elnök hitt a demokráciában és munkálkodott érte. Halála nagy veszteség honfitársainak és a demokráciának mindenképpen. Szelleme azonban tovább él és reméljük, hogy azok az elvek, melyekben ő hitt, végül is diadalmaskodnak mindenütt a világon. Igaz tisztelettel: William S. Key, az Egyesült Államok hadseregének vezérőrnagya, főnök.

A Magántisztviselők Igazolóbizottságának határozatai:

I. Az igazolóbizottság Nagy Sándor főnökhelyettesét azért, mert felolós vezető állásból döntő pillanatokban elmenekült, a bank iratait magával vitte és engedte, hogy Papp Lajos főnök az intézet pénzt elvigye, nyilvános feddésben részesíti. Az igazolóbizottság csak azért tekint el a részleges vagy teljes kizárásról, mert kétségtelenül bizonyosodott, hogy nevezett a multban sem reakciós, sem fasiszta nem volt.

2. Az igazolóbizottság Papp László

őegjegyzőt azért, mert a Magyar Megújulás (Imrédy) hazaáruló pártjának a bankban szervezője és tevékeny funkcionáriusa volt, a szakszervezet tagjai sorából kizárta, Ezenkívül bebizonyítást nyert, hogy nevezett 1941-42-ben saját bevallása szerint is „osak” 1943-ban nyilatkoztatott jelvényt hordott, azt is csak azért, mert a németek pillanatnyilag éppen bevonultak.

Az igazolóbizottság nyitott meg bélyegzi Papp Lászlót és minden értelmiségi foglalkozástól eltiltja, egyben neppíróság elé állítást javasolja a megröszégnak.

Vasárnap a munita orvos ményben meggos jelentőse Plakátok és r ták Bőszörményes debrecenyenesen tanak, a mos kezdve minden sárnap egész minden szerv nem derítik. hívták be a csoportosan, egy-egy csoportolongs elker Korán regge a váróterembe izgul. Tanácsos idezésüket, ne hívták őket, de orvos elkezdte totékokat, egy nyújtja felé e teg eljött hív nyugtalankodó hogy megviz őket is idézés.

A kartotékra mélyi adatok négy mezőre v lönféle vizsg Legutójjára rovat, idekerült tanács, utasítás Imréné 72 éve nevelt fel.

nincs, de nem hogy valaha b Erre általában lékszik. „Nekem gyomorrontás a kérdésre az Egy másik szomorúbb sor Olasz Jánosné zül 7 meghalt. ban-és mind ban.

Akik a kar

Az utolsó s várja a megrom kitűnő s gálja a város egyetemi tanár tor, mindkétter tudószanatórium sai és Gál Im lógus, aki első a demokráciuk az eredeti vállá példát mutatva

A páciens áll, a szobában röntgenen kire halványzöld le bordák sötéte Középen fekete Ahol a tüdő sötétebb folt már lezajlott szesedett emlé friss betegség gyabb”, világos sok felvilágos tődön csakis a a betegségét ol megtalálni, am gyítható.

Az orvosok me pillanatok az eléje táruló vérpáron 2-3 meken a kezdőd ezik fel. Az ar mondja, hogy tudóbajos. „Ha egy embert ki

Figyelem! től lehet kapni JÓ HALCSA

Májusi verseny

Egészségvizsgálat Hajdúböszörményben

Vasárnap a debreceni kommunista orvosok Hajdúböszörményben megindították országos jelentőségű akciójukat. Plakátok és röpcédulák tudatták Bösözörmény népével, hogy neves debreceni orvosok ingyenesen vizsgálatot tartanak, a mostani vasárnaptól kezdve minden következő vasárnap egészen addig, míg minden szervezett tiktát fel nem derítik. Idézések százai hívták be a város lakosságát csoportosan, minden órában egy-egy csoportot, hogy így a tolongás elkerülhető legyen.

Korán reggel a község népe a váróteremben tolong, vár és izzul. Tanácstalanul forgatják idézésüket, nem értik, miért hívták őket, de azért mikor az orvos elkezd kiállítani a kartotékokat, egyszerre száz kéz nyúlja felé céduláját. Sok beteg eljött hivatalosan is, most nyugtalanokva tudakolják, hogy megvizsgálják-e azért őket is idézés nélkül.

A kartotékokra felveszik a személyi adatokat. A fehér lap négy mezőre van osztva, a különböző vizsgálatok számára. Legutóbbra egy Megjegyzésrovatot, idekerül majd az orvosi tanács, utasítás. Az öreg Pálfi Imréné 72 éves, 14 gyermeket nevelt fel, semmi panaszja nincs, de nem is emlékszik rá, hogy valaha beteg lett volna. Erre álfalában senki sem emlékszik. *„Nekem egyszer volt gyomorrontásom”* — válaszolja a kérdésre az egyik asszony. Egy másik kartotékon már szomorúbb sors rajzolódik ki. *„Olasz Jánosné 8 gyermeke közül 7 meghalt, mind angolkorban és mind 6 évnél fiatalabban.”*

Akik a kartotékokat megkap-

ják, elsőnek a fogászati rendelőbe mennek. Itt Adler Péter dr. vizsgálja őket, a debreceni fogászati klinika jelenlegi vezetője. Az orvos leolvassa a fogakról, hogy Bösözörményben kevés fogorvos volt és valóban mikor megérdeklődik, kiderül, hogy egyetlen fogszakorvosnak és négy technikuskának kellett volna ellátnia a 30.000 lakosú várost.

A fogászati rendelőből szemvizsgálatra mennek az itt már megvizsgáltak, miközben a váróterem ajtaján szünet nélkül ömlik az utánpótlás a fogászatra. Halberg Gyula dr., a szemészeti klinika megbízott vezetője a klinikáról hozta magával a vizsgálatához szükséges felszerelést.

Rövid vizsgálat után máris rábukkan egy trachomás családra. Szörnyű szembetegség ez, rengeteget kinlódik vele, akit megtámad és ami a legrosszabb, fertőző. Ennél persze a gyógyításon kívül legsürgősebb feladata a fertőzés megakadályozása. A két trachomás kisgyerek után egy másik anya hozza a gyereket. Véletlenül megjegyzi, hogy az előző gyerekek *szomszédok* s kislányának *játszó társai*. Az orvos fokozott gyanakvással néz a gyermekszembe s íme, már azt is megtámadta a baj. Utána az anyját vizsgálja. Annál is vannak gyanús jelek. Ebben az esetben is döntő jelentőséget nyer már ez az egy vizsgálat.

A következő szobában Király Kálmán és Radó György orvosok kutannak a bőr- és nemibetegségek után. A rüheseket, tetveseket rögtön a fertőtlenítőbe utalják és jelentik a tisztiorvosnak. Sok receptet felírnak, sok tanácsot szolgáltatnak.

Tüdőbeteggondozót...

Az utolsó szobában röntgen várja a megvizsgáltakat. Három kitűnő szakember vizsgálja a város népét. Pongor egyetemi tanár és Sirály doktor, mindketten az Augusztin-tüdőszanatórium vezetői orvosai és Gál Imre dr. röntgenológus, aki elsőnek csatlakozott a demokratikus orvosok közül az eredeti vállalkozókhoz, ezzel példát mutató társainak.

A páciens a röntgen mögé áll, a szobában sötét lesz, a röntgenen kirajzolódik a tüdő halványzöld levele, benne a bordák sötétebb hálózataival. Középen fekete folt: a szív. Ahol a tüdő halványzöldjén sötétebb folt dereng, ott egy már lezajlott betegség elmeszesedett emlékéét hordja. A friss betegség nyoma „lágyabb”, világosabb. Az orvosok felvilágosítanak, hogy a tüdőn csakis a röntgen képes a betegséget olyan állapotban megtalálni, amikor még gyógyítható.

Az orvosok gyakorlott szem pillanatok alatt méri fel az eljébe táruul képet. Egy testvérpáron 2-3-4 éves kisgyermeken a kezdődő baj jeleit fedezik fel. Az anya rögtön megmondja, hogy a „házinéni” tüdőbajos. „Ha csak ezt az egy embert kiemeljük innen

Figyelem! Friss MA érkezett MA reggeltől lehet kapni József kir. hg-u. 2.

HALCSARNOK.

— mondják az orvosok —, már nem jöttünk hűbába.” A „házinéni” sanatóriumba fog menni, ha itt maradna, tovább fertőzné az egész várost. A két kicsike élete és egészsége felett pedig állandó orvosi ellenőrzés fog őrködni.

Mikor minden vizsgálat befejeződött, a megvizsgáltak orvosi tájékoztatást kapnak saját egészségügyi állapotukról. A bizalom most már teljes, az egyik asszony már érdeklődik, lesz-e vizsgálat jövő vasárnap, mert akkor a gyerekeit is elhozza.

Egynapi vizsgálat eredményeként természetesen csak hamis képet lehetne adni a város egészségügyéről. Megbízható statisztikát csak bizonyos számú megvizsgált eset után lehet adni, de a vizsgálatot lefolytató orvosok előtt máris világosan kirajzolódott, hogy a legsürgősebb teendő Hajdúböszörményben a tüdőbeteggondozó munkabáallítása. Az eddigi eredmény máris példát mutat arra, hogy minden nehézség bürokratizmus nélkül egyszerűen és gyorsan lehet megoldani ezeket a kérdéseket. A közegészség szervezetét minden esetben a helyi viszonyok megismerése alapján lehet majd visszaállítani. Ebben az irányban az első döntő lépést megtették vasárnap a debreceni kommunista orvosok.

R. É.

Az egész honvédség megünnepli a május elsejét

A „Néplap” munkatársa kérdést intézett Kőváry ezredeshez, a VI. kerületi katonai parancsnokság vezetőjéhez, hogy milyen módon vehet részt a honvédség a május elseji ünnepségeken. Kőváry ezredes a következőket válaszolta:

Minél szebbé és ünnepélyesebb szeretnék tenni ezt az ünnepet azzal is, hogy elrendeltem ezen a napon a szolgálatmentességet. Az egész honvédség együttesen fog felvonulni a város dolgozóival. Természetesen zenekarunkat is a május elseji ünnepségek rendezésére bocsátottuk.

Kőváry ezredes intézkedéseit örömmel vesszük tudomásul.

A honvédség nyilatkozata a Vásáry-ügyben

Vasárnapi számunkban megírtuk, hogy a Vásáry testvérek kiszegelyházi birtokán a tavalyi termés nagyrészt betakarítatlan. Tanuk bizonyították, hogy a termés betakarítását a Vásáry testvérek szándékosan hátráltatták, oly módon is, hogy katonaságnak felajánlva a termést — nem engedték, hogy a földreform során fűldhöz jutott parasztság maga vegye azt el. Ezzel kapcsolatosan a 6. kerületi katonai parancsnokság a következő nyilatkozatot juttatta el hozzánk.

A 6. hadosztály, a 6. honvéd kerületi parancsnokság élelmezési szolgálatának raktárparancsnok-sága a szükséges élelem és lótpá biztosítása során 50-60 helybeli és környékbeli gazdával megállapodást kötött, átértve a mezőgazdasági érdekeket, hogy a kukorica betakarítása és a cséplés elvégzése rendkívül fontos. A szokásos részvételre, illetve betakarításra vonatkozó megállapodást a Vásáry testvérekkel az élelmezési raktár parancsnoksága folyó évi március 20-án kötötte. Mire sor került volna a Vásáry testvérek kiszegelyházi gazdaságában a kukorica betakarítása, a 6. honvéd hadosztály április elsejével menetkészenléti parancsot kapott és így a korábbi mezőgazdasági munkálatokhoz szükséges emberek nem álltak rendelkezésre. Ezért a gazdákkal szemben, így a Vásáry testvérekkel szemben is vállalt kötelezettségnek egyelőre eleget nem tehetett. Hogy az élelmezési raktár nemzetgazdasági szempontból valóban kötelezettségnek, de a lótpá beszerzésének is eleget tessen, szükségessé vált behívások eszközése, mely a nehéz közlekedési viszonyok miatt kellő időben nem volt lehajolható.

Német László törzserőmester a vállalt betakarítási munka biztosítása a honvédség illető kinstári járandóság megállapodás szerinti megóvása érdekében kildetett ki. A hadosztály elvonulása miatt beállott létszámhiány miatt, továbbá mert a termés betakarítási munkálatokat már az új igényjogosultak megkezdték, végül a szállítási eszközök hiányára való tekintettel, a 6. élelmezőraktár parancsnoksága a Vásáry testvérekkel való megállapodást felbontja.

Aki megtalálta

GYÓRY LÁSZLÓ névre szóló irataimat, mivel a megtalálónak teljesen értéketlen, jutalom ellenében adja be a „Néplap” vagy „Debrecen” kiadóhivatalába.

Az első szabad május elseje

Május 1-e volt az a nap, amikor az elnyomott munkásság mindig újra és újra eszébe juttatta a hatalmon lévőknek, hogy él és ereje elnyomottságában is növekszik. A reakció idejében véres zavargások, hatalmas tüntetések mutatták az egész világon, hogy a nép nem felejtette el legszebb ünnepét. Hiába zárták börtönökbe a munkásság vezetőit a május 1-ét megelőző hetekben, hiába mozgósították a szabadságra vágyó nép ellen a katonaságot, rendőrséget, csendőrséget, május 1-e mindig ünnep volt.

A hitlerista nyilas gyilkosok, akik aljas érdekeikért eladták a magyar nép jövőjét, ezrével gyilkoltatták meg, börtönözték be elvtársainkat. Emlékezzünk Sallaira, Fürsztre, Schönherzre, Ságváriira, a hitleri érdekekért kihurcolt és elpusztult százazrekre. Munkások, parasztok, haladó gondolkodású értelmiségiek, gondolkozunk. Tanuljunk meg gyűlölni ezeket az emberi jóérzésből kivetkőzött fenevadakat, tanuljunk meg harcolni ellenük. Gondoljunk elpusztított fővárosunkra, iparunkra, elhurcolt elvtársainkra, ellopott

élelmiszerkészletünkre, arra, hogy évszázadok munkáját rombolták le, és hogy még mindig szabotálják az új Magyarország felépítését, hogy ezzel is kompromittálják a demokráciát. Az első világháború forradalmi harca létrehozta a dolgozók szocialista hazáját, a Szovjetuniót, amelynek hősi fiai adták vissza most szabadságunkat. Legyünk méltók hozzájuk! Az idei május 1-én fogadjuk meg mi, dolgozó tisztántúliak, hogy egyesült erővel felépítjük ezt az országot: felépítjük városainkat, helyrehozzuk iparunkat, megműveljük földjeinket, kiirtjuk a reakciókat. Harcolunk a drágaság ellen, azzal, hogy még többet és gyorsabban fogunk termelni.

Május 1-én, 26 év sok ezernyi néma napja után mindnyájan elmegyünk, hogy hitet tegyünk az új, demokratikus Magyarországgal, mellet, hogy megígérjük, hogy méltók leszünk a dicsőséges szovjet nép barátságára és a demokratikus megbecsülésére.

B. L.

cipőgyári munkás.

Ankét a deportált-kérdésben

Szombat délután a pártok, szervezetek, a város, a megye és a rendőrség kiküldöttéi ankétot tartottak a hazatérő deportáltak megsegítésének kérdésében. Az ülést dr. Révész Imre püspök nyitotta meg. Kifejtette, hogy a multban az antiszemitizmus használta fel a reakció a szociális forradalmak levezetésére, ennek estek áldozatul a szerencsétlen deportált zsidók.

Ma, amikor a Szovjetunió ragyogó példát mutatott a népek nagy testvériségére,

— mondotta a püspök —

és mikor ezt a testvériséget akarjuk az egész világon megvalósítani, segítségükre kell sietnünk a közülünk elhurcoltaknak.

Leitner Jenő, az Országos Zsidó Szövetség intéző bizottságának elnöke ismertette a kérdésben elért eddigi eredményeket. Megalakul az elhagyott javak kormánybiztossága, amely a deportáltak, menekültek és internáltak vagyonát egyaránt számon tartja. A népjóléti miniszter rendeletet bocsájított ki konyhák felállításáról a deportáltak számára. Végül Dezős h. polgármester pedig élelmiszeradományokat juttat a konyhának. Mult héten az oroszok két autót bocsájítottak rendelkezésre, amely orvosággal, orvosokkal és pénzzel megy Bécs felé. Legelőbb a lakáskérdés, fel kellene használni a deportáltak számára az eltiltelt, internáltak lakását és börtört.

A beszámolóit hosszú sor hozzászólás követte. Szabó Kálmán polgármester szűkebbkörű bizottság felállítását javasolta, amely meg lenne bízva az ügyek intézésével és amelyben a lakásbirtok egy képviselője is résztvenne. Giczei András, a szakszervezetek képviselője azt a javaslatot tette, hogy a bizottság ne csak a zsidó deportáltak kérdéseivel foglalkozzon, hanem bármilyen okból deportáltak vagy internáltakéval is. Az ankét a javaslatot magáévá tette. Dr. Kárpáti László rendőrkapitány nem tartja helyesnek, hogy a deportáltak lakásaiban lakókat kiköltöztessék vagy bárkit is az utcára tegyenek. Az ilyen intézkedéssel sújtottak a rendszer ellenségeivé válnak és ismét zsidókérdést csinálnak. A lakáskérdést a rendbehozható házak gyors helyreállításával és esetleg összeköltöztetéssel kell megoldani. Kovács Gyula, a Nemzeti Parasztpárt kerületi titkára arról beszélt, hogy a visszatérőknek bele kell helyezkedniük a produktív építő munkába. Szabó István, a Magyar Kommunista Párt kerületi titkára felszólalásában a következőket

mondotta: „Itt a német fasizmust jelelték meg, mint minden elkövetett borzalom egyedüli okozóját.

Pedig a németeknek volt mit tanulniok a magyar reakciós uraktól.

Hitlerék megtalálták bennük a megbízható végrehajtó szövetet. Ha pedig becsületesen meg akarjuk vizsgálni a zsidóság magatartását, akkor itt is differenciálnunk kell. Ugyanakkor, amikor a zsidóság egyik része becsületese, demokratikus vonalon haladt és résztvett minden függetlenségi, demokráciáért folyó harcban, ugyanakkor

a zsidóság felső rétege támogatta, pénzelt a mult rendszert s ezzel segítette előkészíteni későbbi gaztetteiket.

— A mult rendszer áldozatait minden megkülönböztetés nélkül segítjük. A Zsidó Szövetség nem teszi helyesen, ha ezt a kérdést önállóan akarja megoldani. En ez az egész nemzet egyetemleges érdekének tekintem. Itt pedig történetek olyan lépések, melyek nem a demokratikus vonalon készítettek elő, kötetlen szövetségek olyanokkal, akik nem régen még tapsoltak a zsidó törvényeknek.

A deportáltak számára az egész demokratikus népmosság erkölcsi támogatását és szeretetét kell megszerezni.

Ami a konkrét megoldást illeti, a lakásokból való kitelepítéssel egy hét alatt teljes felfordulást érünk el, ami az ügynek csak ártana. Átmeneti szállásnak felhasználható lenne az Arany Bika és esetleges többi szállodák. Igyekeznünk kell a hazatérteket minél hamarabb bekapcsolni a nemzetépítő munkába.” Gelber Miklós bejelentette, hogy a Demokratikus Ifjúsági Szövetség a Petőfi-mozgó egy heti jövedelmét felajánlja a deportáltaknak, azonkívül minden propagandát vállal az ügy érdekében. Friedmann József, a szakszervezetek képviselője ezt mondotta: „A szervezett munkásság véleménye, hogy ez társadalmi kérdés, a társadalomnak kell megoldania. A zsidóságnak pedig bele kell illeszkednie, olvadnia a magyar társadalomba. Leitner Jenő válaszolt a felszólalásokra. A megajánlható szűkebb körű bizottság rendbe fogja hozni a felig használható házakat. Nagyon egészséges ötlet a szállodák igénybevétele is.

Révész püspök zárószavai után a pártok, szervezetek és hivatalos testületek kiküldöttéiből megalakult egy szűkebb körű bizottság, amely a deportálásból visszatérők ügyét intézni fogja.

